

خانواده و جهانی شدن

دکتر غلامعلی افروز

مطالعات نشان می دهد که بی ثباتی در خانواده ها، که به مثابه فطری ترین و مقدس ترین نهاد بشری و حلقه های اصلی جوامع و سنگرهای پاسداری از فرهنگ و ارزش ها است، به لحاظ خلا فکری و روانی افراد جامعه، روندی رویه گسترش دارد.

روند بی ثباتی و تزلزل در نظام خانواده ها به گونه ای است که نظام خانواده را بایک بحران جدی مواجه نموده است. بسیاری از خانواده ها به شیوه های مختلف دچار آسیب پذیری جدی شده اند.

افزایش روزافزون آمار طلاق در نقاط مختلف جهان، به ویژه در کشورهای غربی، عوامل بسیاری دارد که مهمترین آنها عبارتند از: بحران های ناشی از طلاق، کمرنگ شدن ارزش های زوجیت های شرعی و ازدواج های قانونی و ترویج زندگی مشترک زن ها و مرد ها بدون ازدواج رسمی، پیرشدن جمعیت ها، ترغیب غیر منطقی زنان به استقلال طلبی و خود مختاری و خود کفایی اقتصادی و زایمان های بدون ازدواج و بالاخره شیوع خارق العاده افسردگی و اضطراب و اعتیاد به مواد مخدر و فرآورده های رسانه های الکترونیکی و لجام گسیختگی های فرهنگی همه و همه کانون مقدس خانواده هارا متزلزل نموده و بحران های اجتماعی را به بار آورده است. بی جهت نیست که در فرهنگ و ارزش های اسلامی ازدواج و کانون خانواده از بیشترین اهمیت و ارزشمندی برخوردار است و مسلمانان به ازدواج شرعی و تشکیل خانواده اهمیت فوق العاده ای قائلند و همین است که همواره در معرض تهاجم بی وقه فرهنگی امپریالیسم رسانه ای و مروجان نظام نوین جهانی قرار دارند.

شورای عالی جمیعت در سال ۲۰۰۵ گزارشی از دگرگونی و آسیب دیدگی خانواده هارا در نقاط مختلف جهان ارایه نموده است.

بر اساس این گزارش، فراوانی طلاق به طور قابل ملاحظه ای رویه افزایش است. میزان افزایش طلاق از سال ۱۹۷۷ تا ۱۹۹۷ از ۲۰٪ به ۴۰٪ رسیده است. البته این آمار به غیر از جنابی های از دو برابر شده است. البته این آمار به غیر از جنابی های

فرایند جهانی شدن بسیاری از کشورهای جهان را با چالش های قابل توجه روانی و فرهنگی مواجه نموده است. به گونه ای که بعض امی توائد و حدت و همبستگی ملی آنان را تهدید نماید.

بر اساس مطالعات انجام شده در کشورهای مختلف (گیدزن ۱۹۹۹ و لیتل ۲۰۰۱) و بررسی تحلیلی وضعیت فرهنگی - اجتماعی جامعه ایران اسلامی در این جا به برخی از چالش های موجود در قلمرو فرهنگ و ارزش ها که بدون تردید ذهن و اندیشه بسیاری از جوانان را متأثر نموده است اشاره می گردد. بدیهی است برای توجه خاص به این چالش های فرهنگی و دغدغه های فکری و روانی نسل امروز و اتخاذ مؤثر ترین شیوه در پرداختن به این مباحثت، مشاوره های روان شناختی و هدایت فکری جامعه از مسوولیت های خطیب کارگزاران جامعه اسلامی، به ویژه مسوولان فرهنگی، معلمان بصیر و مبلغان اندیشمند لازم است. تزلزل در نظام خانواده و کمرنگ شدن ارزش های خانوادگی به طور کلی گستره فرایند الکترونیک، فراوانی ارتباطات مجازی، وابستگی های فزون خواهانه کامپیوتری و اینترنتی و فرآگیر شدن شبکه های ماهواره ای در شهر و روستا، اقتدار اولیا و مریان رادر مقام تربیتی تضعیف نموده و در غالب موارد، دیگر کانون خانواده و محیط مدرسه از استحکام، ارزشمندی، قداست و حرمت فوق العاده برخوردار نیست، از همین نگاه، تربیت نسلی سالم، صالح، پویا، خلاق و عاقل و بهره مند از اندیشه های استوار دینی و برخوردار از بالاترین احساس خود ارزشمندی و غنی ترین هویت ملی و فرهنگی برای جامعه اسلامی فرد اسلامی بسیار سخت و دشوار است. بسیاری از خانواده ها با تأثیر پذیری از برنامه های تصویری و شبکه های ماهواره ای به گونه ای که انتظار می رود از رضامندی و آرامشگری متقابل برخوردار نبوده و از اقتدار عاطفی و منطقی و همیلی و همراهی لازم در تعامل با فرزندان بهره مند نیستند.

جهانی سازی در مفهوم اصطلاحی خود، یعنی «غربی سازی»، «چالش های بزرگی فراروی انسان معاصر نهاده است. پیامد این امر در کشورهای شرقی، بویژه در شرق اسلامی، جامعه را بانوی هنجرشکنی و بحران های متعدد اخلاقی - اجتماعی مواجه ساخته است.

هجوم همه جانبه و گسترده تبلیغات رسانه های غربی، اکنون بیش از هر چیز کانون خانواده را هدف قرار داده است.

در مقاله حاضر، دکتر افروز با توجه به مطالعات انجام شده در کشورهای مختلف، به برخی از چالش های موجود در قلمرو فرهنگ و سنگ بنا و سلول اصلی اجتماع مورد بررسی قرار داده و سپس به نقدهای غرب در تعریف معنا و مفهوم «آزادی» و نیز غیر متمهد نمودن جوانان بروون رفت از بحران اخلاقی حاضر را بر اساس نسبت به ارزش های اخلاقی پرداخته، راههای میارهای اسلامی ارائه کرده است.

غیررسمی (ثبت شده) است که در صد آن فوق العاده پیش است.

در بسیاری از کشورهای غربی نظیر آمریکا، اسپانیا و مکزیک پیش از ۵۰ درصد از زنان ازدواج نکرده اند و از ۵۰ درصد از کوکاتنی که در برخی از کشورهای آمریکایی، اروپای شمالی و آفریقایی به دنیا آیند از مادران به اصطلاح مجرد هستند که هرگز شرعاً و رسماً ازدواج نکرده اند! ادر بسیاری از کشورهای غربی در صد قابل توجهی از اولین زایمان زنان قبل از اولین ازدواج آنان است! اضطراب و افسردگی دو بیماری بزرگ قرن حاضر دامن گیر در صد قابل توجهی از جوانان و بزرگسالان مغرب زمین گشته، به طوری که پیش از نیمی از تخت های بیمارستان های آمریکا به بیماران روانی اختصاص یافته است.

آری، هجمه های گسترده و فزاینده طراحان نظام نوین جهان، این مهاجمان چراگ به دست فرهنگی، مدت هاست در اندیشه ترویج بی تفاوتی، تضعیف باور های دینی، سست کردن و ابتنگی های فرهنگی و تزلیل در ارزش های اخلاقی قشر های مختلف بوزیره کودکان و نوجوانان و تخریب بنیان خانواده ها در کشورهای مختلف است.

خانواده به مثابه نهاد فطری بشر و اصلی ترین رکن جامعه، بیشترین حمایت و پاسداری را می طلبد، خانواده قوی ترین سنگر در برابر هجوم ها و آسیب های فرهنگی است. ایجاد مصنوبیت فرهنگی در کانون خانواده و تقویت استحکام نظام خانواده اصلی ترین وظیفه کارگزاران بصیر در هر جامعه ای است.

راز و رمز مصنوبیت فرهنگی خانواده، برخورداری اعضای خانواده از مصنوبیت عاطفی و امنیت روانی است، چرا که خلاهای عاطفی و نامنی های روانی مستعدترین بستر آسیب پذیری فرهنگی است.

آسیب پذیری فرهنگی، سرآغاز لجام گسیختگی و به حراج گذاشتن اصول و ارزش های خانوادگی است. سلامت، رشد و تحول و انتلای هر جامعه ای در گرو وجود خانواده های مقید و متعهد و سالم و پویا و باشاط است. محور اساسی خانواده وجود همسران همراه و همراهان همبل است. از همین رو، پویایی و نشاط و تعالی خانواده نیز در گرو سلامت و تعالی شخصیت و آرامش زوجین است. آرامش وجود همسران نیز در سایه بهره مندی ایشان از برترین جاذبه های شناختی و روانی و جنسی مقابل است.

بلون تردید، تبلور جاذبه های مطلوب و بایسته همسرى در زندگی مشترک نیز مستلزم برخورداری زوجین، بوزیره زوج های جوان از آگاهی و بصیرت لازم نسبت به گیرنده های نیازهای فطری و اساسی یکدیگر و آمادگی و تلاش در حسن ارضای نیازهای عاطفی و روانی و نفسانی مقابل است. متأسفانه ریشه اصلی همسر گریزی و همسرستیزی و جدایی و طلاق روزگارزون در بین همسران در گستره جهان بی تفاوتی و دافعه های مستمر روانی و جنسی است و اصلی ترین عامل سازش یافتنگی همسران و بهره مندی ایشان از بالاترین احسان آرامش و امنیت خاطر وجود مستمر جاذبه های روانی و جنسی است.

□ جوانان جوامع اسلامی عموماً هو شعندترین، متعهدترین و پر تلاش ترین جوانان جهان هستند و زمانی که ظرفیت هوشی آنها با آرمانهای خلاقانه و تعهدات دینی عجین می شود می توانند بسیاری از ناکشوده هار ایگشایند و ناکفته هار ایگویند.

زمانی که همسران در کانون پرقدرت خانواده از بالاترین احساس آرامش برخوردار بوده و همواره غنی ترین عواطف و دوستی و محبت را نسبت به هم ارزانی دارند کانون خانواده بسان در استوار در برابر تهاجم های فرهنگی مهاجمان فرهنگی پیشترین مصنوبیت را خواهد داشت.

در فرهنگ و ارزش های اسلامی «خانواده» از رفیع ترین جایگاه برخوردار است و پیشترین توجه به ازدواج مبنی گردیده است. آنگاه که خانواده در بستر ارزش های اسلامی بنامی گردد و جوانان برای نیل به آرامش و فلاح ازدواج می کنند و کانون خانواده را آرامشگاه خود می بایند از آن چنان استواری فکری و صلات شخصیت برخوردار می گردند که هرگز پیامدهای نه چنان خوشابند فرایند جهانی شدن ایشان را متأثر نخواهد کرد.

ارایه الگوهای برتر خانواده در بستر ارزش های اسلامی، و ترسیم تصویری از زیبایی‌ترین، هرجاذبه‌ترین و گیراترین رابطه‌های زن و شوهر به جوانان آزاداندیش در گستره گیتی می توانند مطلوب ترین پاسخ به نیاز همیشه ایشان به آرامش روان و امنیت خاطر باشد. الگوی مطلوب همسری و بستر آرام خانواده در منظر فرهنگ و ارزش های جهان شمول اسلامی می تواند حیات روانی دوباره ای را به جهانیان ارزانی دارد، طعم آرامش روانی و احساس خوشبختی واقعی را به همه همسران بچشند و بستر خود شکوفایی انسان را هموار نماید و او را از اسرارت مناسبات نابرابر و حاکمیت عوامل اقتصادی و نیز در برابر قدرت های الکترونیکی در فرایند جهانی سازی آزاد نماید. از همین رو انتظار می رود در جوامع اسلامی، بوزیره

ایران اسلامی همه هم و تلاش کارگزاران در درجه اول متوجه پاسداری از حریم پرقدرت خانواده بوده و همه برنامه های آموزشی و پرورشی، فرهنگی و اجتماعی، بهداشتی و پژوهشی مبتنی بر ویژگی ها و نیازهای خانواده باشد.

قدرت مسلم، هر کشوری که کارگزاران آن پیشترین تلاش را برای حسن تأسیس و تحکیم موازین خانواده و آرامش زوج های مبنی دارند، شاهد جامعه ای خواهد بود باکمترین آسیب ها و کژروی های فردی و گروهی. بایسته و شایسته آن است که در عصر کنونی که پیشتر از هر زمان دیگر کانون مقدس خانواده هدف حملات مهاجمان فرهنگی قرار گرفته است، برنامه های جامع دانش افزایی عمومی و آموزش جوانان و داوطلبان ازدواج و زوج های جوان بیش از پیش مورد توجه کارگزاران نظام اسلامی، بوزیره کارگزاران فرهنگی قرار گرفته و در این رهگذر از توانمندی ها و قابلیت های بالغ فعل و بالقوه همه نهادها و سازمان های ذیر بسط استفاده گردد.

تحريف معنا و مفهوم «آزادی» و تلاش برای غیرمعهدنmodن جوانان به ارزش های اخلاق در این قلمرو مطالعه پیرامون تعریف و تبیین مفهوم و حریم «آزادی» و «لجام گسیختگی های فرهنگی» با توجه به تلاش گسترده مهاجمان فرهنگی برای غیرمعهدنmodn جوانان به ارزش های اخلاقی و تعهدات دینی ای است فوق العاده مهم و ضروری. متأسفانه استفاده ابزاری و سوگیرانه از معنا و مفهوم «آزادی» توسط مهاجمان غربی بوزیره برای تحیر و تحریب تعهدات اخلاقی و قیود شرعی و عقلانی نوجوانان و جوانان مسلمان بوزیره در کشورهای اسلامی، مسئله ای است که ساقه نسبتاً طولانی دارد. بسیاری از مهاجمان فرهنگی با ساختارهای فراوان و مکتبات گوناگون در نشريات مختلف و پایگاههای اینترنتی و بهره گیری از جملات و کلمات به ظاهر زیبا و دلنشیز و فریبende واژه بسیار ارزشمندو مبارک «آزادی» را می ستایند، اما بعضاً مصدق آزادی را در بی قیدی رهاساند و موازین اخلاقی و از تعهدات دینی می جویند. به سخن دیگر آنان نیک می دانند که معنا و مفهوم «آزادی» متفصی منتهد بودن به نظام اخلاقی، معیارهای ارزشی و اصول منطقی و عقلانی است. همه خردمندان جهان نیک می دانند «آزادی» بدون تعهد و تقید به ارزشهاي حاکم بر جامعه و حقوق فردی و اجتماعی خود و دیگران نمی توانند معنا و مفهوم داشته باشند. به سخن دیگر، خردمندان جهان همه پاور دارند که واژه زیبای «آزادی» با «لجام گسیختگی» کاملاً متفاوت است. عبور از حریم آزادی و ناگزیر ورود به صحرای بی انتهای لجام گسیختگی است و لجام گسیختگی هرگز به معنای آزادی نیست، البته در متون مکتوب ادبیات غرب نیز چنین آمده است، آنها شکستن حریم های نامشروع و بی بنویلاری را «لجام گسیختگی» می نامند. اما زمانی که برخی باقصد تحریب وارد میلان فرهنگی می شوند دیگر تفاوت و مزیت بین آزادی و لجام گسیختگی در نظر نمی گیرند و هر تعهد عقلانی و تقید اخلاقی و پاییندی دینی و منطقی را محرومیت از آزادی تلقی نموده و همه

خودارزشمندی، ترویج خودباختگی فرهنگی و ترغیب بی تفاوتی به ارزش‌های دینی و فرهنگی ملی توسعه رسانه‌های ماهواره‌ای و شبکه‌های اینترنتی غرب زمین بین جوانان است. همه تلاش برآن است که در فرایند جهانی شدن و زدودن ارزش‌های فرهنگی، کمنگ شدن دلبستگی و هویت خانوادگی، هویت و احساس خودارزشمندی ملی و دینی جوانان دچار بعran گردیده و بی‌اشتهاای روانی برپیکر شخصیت ایشان حاکم گردد.

بدون شک بحران هویت و تزلزل در نظام ارزشی و سنتی در تعلقات اجتماعی و دلبستگی‌های خانوادگی، ثمره‌ای جز نامنی و دغدغه درونی، نگرش‌های نامعقول و رفتارهای نامتعادل و تهاجمی در پی خواهد داشت. لذا تحقیر مستقیم و غیرمستقیم نوجوانان و جوانان هوشمندو توانای کشورمان در خانه و مدرسه و اجتماع احساس کم مقداری را در ایشان تقویت نموده و زمینه‌ی تضعیف احساس خودارزشمندی، نامنی روانی و بالطبع، آسیب پذیری روانی و اجتماعی را بیشتر فراهم خواهد نمود.

با کمال تأسف باید اذعان داشت که بعضی این معنا توسط برخی عناصر خودی در موقعیت‌های مختلف مطرح می‌گردد. بعضی از دلبختگان به

فرهنگ غرب همه چیز را در آینه

غرب می‌بینند و همه دستاوردهای غرب را اولی می‌دانند. گاه ساده‌ترین سخنان و یافته‌های علمی غریبان را که چه بساز آن پیشتر توسط محققان مسلمان ارائه گردیده است، از طریق رسانه‌های ملی اعلام می‌دارند و برخی نیز در کلاس‌های درس فقط به آن استناد می‌جویند. همه سخن این است که جوانان جوامع اسلامی عموماً از هوشمندترین، متعهدترین و پر تلاش‌ترین جوانان جهان هستند و زمانی که ظرفیت هوشی ایشان با آرمانهای خلافانه و تعهدات دینی

عجین می‌شود می‌توانند بسیاری از ناگشوده‌ها را بگشایند و ناگفته‌هارا بگویند. همین است که در صدر لیست اندیشمندان خلاق جهان نام جوانان و محققان برتر ایرانی به چشم می‌خورد و خلاقیت آمیزه‌ای است از هوش و برترین صفات شخصیتی.

بنابراین، تدوین برنامه‌های جامع فرهنگی و آموزشی با هدف تقویت احساس خود ارزشمندی، تعهدات دینی، عزت نفس، هویت ملی و فرهنگی جوانان جوامع اسلامی از رسالت‌های خطیر کارگزاران و حاکمان دولت‌های اسلامی، نویسنده‌گان و مؤلفان منابع آموزشی و تربیتی و تولیدکنندگان برنامه‌های فرهنگی و مجموعه‌های صوتی و تصویری است. این معنا شایسته است از همان دوران کودکی و به ویژه در مقطع ابتدایی

□ خردمندان جهان‌همه باور دارند که واژه‌زیبای «آزادی» با «لجام گسیختگی» کاملاً متفاوت است. عبور از حریم آزادی و ناگزیر ورود به صحرای بی‌انتهای لجام گسیختگی هرگز به معنای آزادی نیست.

لجام گسیختگی‌های فرهنگی، انحرافات جنسی، رقصانی‌های مستانه، عربده‌ها و تهمت‌های وقیحانه، جسارت و اهانت به ارزش‌های دینی و قداست پیامبران الهی «صلوات الله علیهم» را یا عینک آزادی می‌بینند! آری تعریف و تبیین معنا و مفهوم آزادی و تمیز آن با لجام گسیختگی فرهنگی امری است بسیار مهم و ضروری. باید نوجوانان و جوانان، همه اولیا و مریبان، باور و زبان مشترک و به حقی در بستر ارزش‌های الهی و منطق دینی نسبت به مفاهیم آزادی و لجام گسیختگی فرهنگی داشته باشند و این مهم از وظایف و رسالت‌های خطیر کارگزاران فرهنگی و طراحان برنامه‌های صوتی و تصویری، آموزشی و درسی تولیدکنندگان منابع و متون درسی در جوامع اسلامی است.

بدون تردید واژه «آزادی» برای همه انسانهای عاقل و فهیم واژه‌ای پرقداست و سوتدنی است. در اندیشه اسلامی، تجربه آزادی انسان را به کمال شخصیت، مقام عبودیت، توحید و یکتایی و اخلاص می‌رساند. «احساس آزادی» و «اندیشه آزادگی» برترین فضیلت‌های اخلاقی، وارستگی و شکوفایی و آرامش روانی را به ارمغان می‌آورد.

اگر کلمه متضاد سفیدی، سیاهی است به یقین واژه متضاد آزادی، اسارت بردگی است.

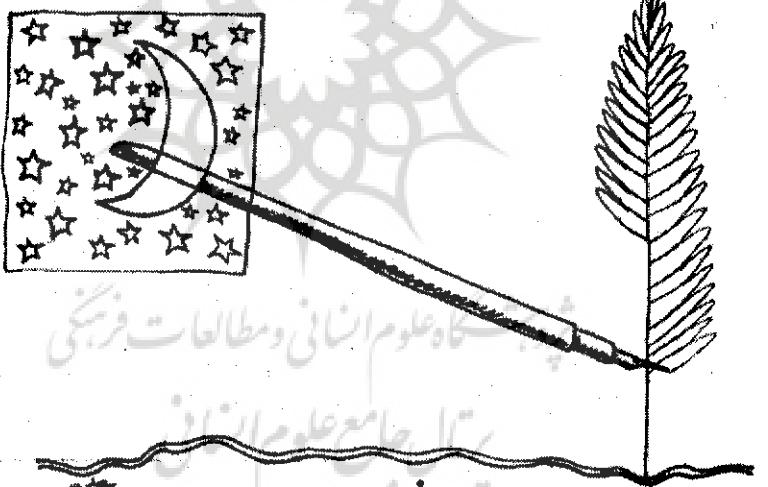
در این نگاه اگر «خاکستری‌ها» سیاه به چشم نیایند، هرگز در میان سپیدی‌ها جای

نمی‌گیرند و در آینه سفیدی معنا نمی‌گردند.

لذا «لجام گسیختگی نفسانی» و «فرون خواهی‌های شهوانی» نارواگویی‌های جاهلانه و خیشانه «قلم فرسایی‌های مغضبانه و جاه طبلانه» کژروی‌های مستانه، اگر به چشم‌های ظاهربین و ذهن‌های ساده اندیش «اسارت نفسانی» و «بردگی روانی» تلقی نگردد، به یقین از منظر خردمندان وارسته هرگز نمی‌تواند معنایی از «آزادی» داشته باشد. به سخن دیگر هر آنچه که به دور از حریم ارزش‌ها، برخلاف

اصول منطقی و عقلانیت خواسته و ناخواسته، مستقیم و غیرمستقیم، امروز و فردا، نشانی از خودآزاری و دیگر آزاری و حکایتی از خودمداری‌ها و فرون خواهی‌های همراه داشته باشند نمی‌تواند تفسیری از آزادی و آزادگی باشد. آری در بستری از اندیشه‌های خردمندانه واژه پرقداست «آزادی» در همه گستره‌هستی یک معنا بیشتر نمی‌تواند داشته باشد. به عبارت دیگر «آزادی» دیگر شرقی و غربی، اسلامی و غیراسلامی ندارد، آزادی به معنایی که بدان اشاره شد، همه جا داشته باشیم.

تضییف احساس خودارزشمندی و ترویج خودباختگی فرهنگی در نوجوانان و جوانان مسلمان یکی دیگر از چالش‌های فرهنگی که غالباً کشورهای در حال توسعه با آن مواجهند مسأله تضییف احساس

- اشارات دارالقرآن کریم قم، ۱۳۷۵.
- افروز، غلامعلی روان‌شناسی خانواده، انتشارات اولیاه و مریبان، ۱۳۸۲.
- افروز، غلامعلی، هدف‌ها و روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی، فصلنامه دانشکده‌روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، ۱۳۷۰.
- افروز، غلامعلی روش‌های پرورش احساس منعی، انتشارات اولیاه و مریبان، ۱۳۸۴.
- بهکیش، محمدمهدی، اقتصاد ایران در بستر جهانی شدن، نشری، تهران، ۱۳۸۱.
- کاستاز، م، مترجم پایا علی، عصر اطلاعات، انتشارات طرح نو، ۱۹۹۱.
- گرفمن، ک، مترجم، فرزین، محمدرضا، مروری بر جهانی شدن و گذار اقتصادی، انتشارات سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۸.
- رسولی محلاتی، سید‌هاشم، غرر العکم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۷.
- مصطفی، سید‌جavad، ترجمه اصول کافی، تألیف کلینی، انتشارات فرهنگ اهل بیت علیهم السلام، تهران، ۱۳۴۸.

- Giddens, A (1999) The Third way, Cambridge, Polity Press.

- Held, D (1999) Global transformation, Politics, Economics and Culture, Cambridge, Polity press.

- Lambert, D (2001) Citizenship Through Secondary Geography, Routledge Falmer, London.

- Little, A. W. (1999) Globalisation, Qualifications and Livelihoods, Special Issue of Assessment in Education 7, 3.

- Robertson R. (1992) Globalization: Social Theory and Global Culture, London: Sage.

- Unesco (2005) Statistical Year book.

- United Nations (1995) world population Prospects, N.Y.

- Yoshino, K (1999) Cultural Nationalism in Contemporary Japan, London; Routledge.

- Waters, M. (1995) Globalisation, London and New York: Routledge.

و پس از آن مورد توجه معلمان بصیری قرار گیرد که شخصیت ایشان آمیزه‌ای است از هوشمندی و محبت و عطوفت و منطق و استواری.

شایسته است با تدوین برنامه جامع فرهنگی و آموزشی، تأیید، تکریم، تشویق، ترغیب و پرورش احساس مذهبی، و تقویت اعتماد به نفس و افزایش احساس خودارزشمندی، جرأت ورزی و انگیزه تلاش، بستر خلاقیت و نوآوری را در بین جوانان و نوجوانان فراهم نماییم.

باایسته آن است که در فرآیند جهانی شدن و شتاب فزاینده علوم و فنون نوین بانگاهی دوباره به برنامه‌های آموزشی و در مدارس و دانشگاهها، نوجوانان و جوانان هوشمند ایران اسلامی را پیش با قدرت علم و دانش پژوهی مأнос نموده و ایشان را در به دست گرفتن سرخون علوم و فنون برتر حمایت و هدایت نماییم.

در این رهگذر لازم است با پرهیز از تعصبات ناروا، سخت گیری‌های بیهوده، تحمل رشته‌های تحصیلی قدیمی و غیر معقول دیراستانی^(۱)، تعمیم کنکور گری‌های به اصطلاح سراسری^(۲)، به ظرفیت‌های هوشی و قابلیت‌های فکری و خلاقیت‌های ذهنی جوانان بیشترین بهادره و شخصیت ایشان را در دوره‌های مختلف رشد و پرورش‌های مختلف موردن تکریم قرار دهیم.

خلاصه کلام، شایسته و باایسته آن است که با تحکیم نظام خانواده و تقویت ارتباطات درون‌خانوادگی و مناسبات مطلوب اجتماعی، مثبت اندیشه و مطلوب اندیشه و امیدبخشی، و افزایش احساس خودارزشمندی و تعهدات دینی و هویت ملی و فرهنگی در بین اشار مختلف جامعه بالاخص نوجوانان و جوانان مطلوب‌ترین بستر شکوفایی استعدادها، امیت و بهداشت روانی، نشاط و پویایی آنان را فراهم نماییم.

آری، امروزه بیش از هر زمان دیگر وقت آن رسیده است که با نگاه دوباره در اهداف و جهت‌های برنامه‌های فرهنگی و آموزشی، تولید فرآورده‌های هنری و تألیف منابع آموزشی و تربیتی، رویکردهای پرورشی و بالاخره فراهم نمودن بستر خلاقیت‌های ذهنی و شکوفایی شخصیت و احساس خودارزشمندی و بالندگی جوانان مان تجدیدنظر نماییم.

توجه به برنامه‌های آموزشی- فرهنگی خانواده محور از مهمترین رسالت‌های کارگزاران فرهنگی کشور است. همراه با تدوین و اجرای مستمر برنامه‌های هدفمند در تقویت و استحکام نظام خانواده، اعتباربخشی عملی به نقش فرهنگی و تربیتی معلمان، به ویژه معلمان ابتدایی و اندیشه دوباره در تولید برنامه‌های هدفمند و بلندمدت صوتی و تصویری بالاخص در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران با هدف تقویت احساس خودارزشمندی و هویت دینی و ملی جوانان از حساس‌ترین و پراهمیت‌ترین امور در شرایط حاضر است.

□ خانواده به مثابه نهاد فطری بشر و اصلی ترین رکن جامعه، بیشترین حمایت و پاسداری را می‌طلبد، خانواده قوی ترین سنگر در برابر هجوم‌ها و آسیب‌های فرهنگی است. ایجاد مصنوعیت فرهنگی در کانون خانواده و تقویت استحکام نظام خانواده اصلی ترین وظیفه کارگزاران بصیر در هر جامعه‌ای است.

۱۰۶) بی‌نوشت

- ۱- واقع این است که در دنیای امروز رشته‌های تحصیلی ریاضی- فیزیک، تجربی، علوم انسانی و... در مقطع دبیرستان نمی‌تواند توجیه منطقی و علمی داشته باشد. چراکه این نوع گرایشات مربوط به حدود ۷۰ سال پیش است که دیلم نمایانگر دانش پایه و یا نسبتاً تخصصی بود!!
- امروزه که تحصیلات لیسانس در غالب کشورهای غرب دانش پایه محسوب می‌گردد، دیگر رشته‌بندی در دبیرستان چه معنایی دارد!! همه جوانان باید از دانش معینی از علوم و فنون روز در دبیرستان بهره‌مند شوند و یک دیلم عمومی می‌توانند مقول تر باشد. بدینه است برنامه‌های دانشگاهی می‌توانند بایه دانش پایه نخستین (دیلم) استوار گردد.
- ۲- در پیش دانشگاهی نیز توجه به تولید علم باشد در اولویت قرار گیرد. و اندیشه تولید علم قریبی کنکور گری سراسری و دانش افزایی عمومی و مدرک پردازی همگانی نگردد!

۱۰۷) متابع

- آیت الله مکارم شیرازی، ترجمه قرآن کریم،